

# Ötszáznegyvenmillió tojás a háztájiból

Kötik a jövő évi értékesítési szerződéseket

A baromfitenyésztés és a tojástermelés az idén is az egyik legjobb háztáji pénzforrásnak bizonyult. A rendelkezésre álló még nem végleges adatok szerint a földművelésügyi minisztérium az év elejétől nem kevesebb mint 540 millió tojást és megközelítően 1700 vagonnyi baromfihúst vásároltak fel a háztáji tenyésztőktől. A tervek szerint jövőre ismét legalább ilyen mennyiségű tojásra és baromfihúrra számíthatnak a háztájból, s ennek biztosítására már most országsszerte megkezdtek az 1966. évi tojás- és baromfiértékesítési szerződések kötését. A szerződések a következő évre is változatlanul hagyják a nagyon kedvező felvásárlási árakat. Takarmányjuttatást is kapnak az értékesítésre szerződő háztáji baromfitenyésztők. Minden 1000 darab szerződésileg lekötött tojás után 80 kiló kítűnő minőségű tojótápot cserélhetnek. A libahizlalásra szerződők darabonként 15 kiló, a pulykaértékesítésre szerződők pedig darabonként 5 kiló takarmányt kapnak olesó állami áron. (MTI)

# Négyfajta társasutazás

Újabb külföldi társasutazásokat szervez az IBUSZ. Márciusban újabb négyfajta társasutazást iktat menetrendjébe. Mindegyik több országot érint. Résztvevői először Bécsbe látogatnak el, majd onnan Csehszlovákián, illetve Lengyelországon át térnek haza Budapestre. Több osztrák-cseh körutazást szerveznek majd a márciusi bécsi vásár alkalmából is, és ismét megteremtik a magyar turisták számára a szíriai és libanoni kirándulások lehetőségét.

# A KMP megalakulásának emlékmúzeumában

Két hely üresen maradt a lakóikat felsoroló üvegablakban, egyébként a szűk kapualjat fogadó lépcsőház éppen olyan félhomályos és csendes így délelőtt, mint bármelyik a Visegrádi utcában. A belépő csak később veszi észre kissé oldalt a nyilat, amely világosan mutatja, hogy ez mégsem egy ház a sok közül. Ez a Visegrádi utcai ház, a 15. szám, a Kommunista Magyarországi Pártjának hajdani székháza. És néhány napja — ez mutatja a lépcsőházi tábla — a KMP megalakulásának emlékmúzeuma.

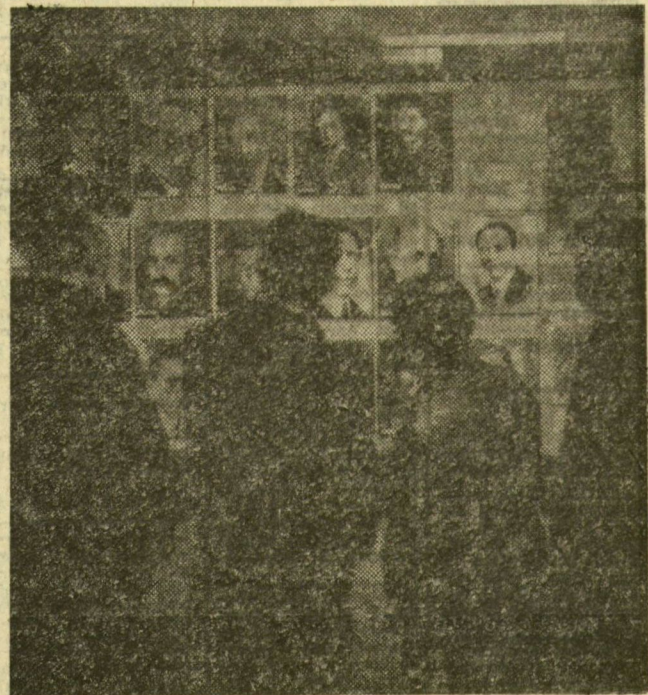
## Izgalmas történelemóra

A hajdani előszobáján belépve azt is észreveszi a látogató, hogy véletlenül volt csendes ez a lépcsőház. Öt perccel korábban még gyerekszajtot hallott volna, kérdéseket és megilletődött megjegyzéseket. S ezt hallja most idebent is, mert seregni iskolás lesz nézőtársa, egymást sűrűn váltó csoportok, akik — így mondják a múzeum dolgozói — nyitást óta özönlenek tanárrostól, csoportban vagy egyénien, kettősével az új múzeumba, rendkívüli és izgalmas történelemóra.

Fényképekkel, fotokópiákkal és plakátokkal kezdődik ez az óra. A tananyag címe: „A Kommunista Magyarországi Pártjának megalakulása és harcai”. S ahogy haladunk befelé, még izgalmasabb, még különlegesebb a kiállítás, mert ha tanári felvilágosítás is kell még a háborúról dicsőítő szövegű újságcikkekhez, Bíró Mihály, a nagyszerű forradalmár, plakátművész alkotásához már semmiféle magyarázat nem kell: az ágyúcsőbe emberkezreket lapátoló halál önmagáért beszél. És a kommunistákért, akik — érzik, tudják ezt a kisiskolások is — először emelték fel szavukat a mézárás ellen.

## Elöl a legnagyobb

Ez a plakát önmagában is, a többi röpirat, dokumentum nélkül is, hosszú, nagyvá teszi a látogató szemében azt a pártot, amely megalakulásától az országért küzdött, s azokat a férfiakat, akik ezt a pártot létrehozták és először vitték győzelemre. Fényképek — régi, elkopott fotók óvato-



A párt alapítóinak fényképelel előtt



(Dozvald János felvétele)

## Elsárgult újságlapok tanúskodnak a történelmi időről

san másolt változat — ott gató úgy lapozhat bele — a is sorakoznak a terem falán, Vörös Újság, mint a hajdani olvasó. — Kun Bélával. — Kun Bélának — mi nem is tudja a kis és felnőtt néző, melyiket nézze. A letartóztatott kommunista vezetőök eredeti jegyzőkönyvét vagy az emlékeztető okmányt a két párt egyesüléséről (a szociáldemokraták sorában Landler Jenő az első aláíró, a kommunistákban Kun Béla).

## Kun Béla emlékszoba

Legjobban mégis a Kun Béla-emlékszoba ragadja meg a nézőt, ez a kis alapterületű, meghitt kabinet, ahol szerény, keresetlen névjegy idézi „Kun Béla külügyi népbiztos” emlékét, ahol a Leninhez írt leveleinek másolatát, ruháját és tárcáját találni, s ahol így vádolja a Vörös Újsággal kapcsolatban Kun Bélát a rendőrségi jegyzőkönyv: „Ügyszólván a lap mindenik számában a fegyverkezésre és a véres proletárforradalomra igazgó cikkeket írt.”

## Detektív a portástülkében

Látjátok, itt volt az udvari bejárat. Később csak ezt használtuk, mert észrevettük, hogy a lépcsőházi portástülkében — most így megvan — állandóan ott ül egy detektív fényképezőgéppel, egy másik meg füzettel, s regisztrálja, figyeli a ki- és bemenőket.

Ez a felvétel akkor készült, amikor a központot feldúlták 1919 márciusában és Kun Bélaék bezárták. Látjátok, éppen ezt a sarokot ábrázolja, ahol állunk, itt a félköríves ablak és ezen a helyen volt az üvegajtó.

A Vörös Újság szerkesztője néhány szobával odébb volt — mutatja a gyerekeknek a tárlatvezető, akik éppen ezt nézik. Lapozzák az első kommunista újságot, mert ebben a múzeumban megdőlt a „mindent a szemnek, de semmit a kéznek” ismert kiállítási parancsolata: a muzeális példányokat műanyaglapok közé szorították, s a láto-

(R. Gy.)

# Mennyire savanyú az ecet?

Egy újítás érdekes utótörténete

Előrebocsátom: szó sincs személyeskedésről, az alperes — Molnár Jenő tisztviselő — és a felperes — Szegedi Konzervgyár — között, csak éppen pereskednek az újítási díj jelentős része, több mint négyezer forint felett. De ne vágjunk elebe a dolgoknak, lássuk a történetet.

## Csörgedező forintok a csatornában

Közismert, hogy a magyar konzervgyárakban zakuszkát készítenek szovjet megrendelésre. Gyártása igen egyszerű, de a gyártási menet több részre tagolódik. Nyáron, a paprikaszezonban, a kicsumázott hüvelyeket ecetes oldatban tárolják és csak télen — amikor a szezonmunkák véget érnek — készítik el a terméket. A tároló tankokból kiszedik a paprikahüvelyeket és az elkészített töltelékkel megtöltik. Viszonylag sok ecetet kell elhasználni gyártás közben, s az újítás is ezzel kapcsolatos.

Közlebről: a tankokból kiszedett paprikahüvelyeket elszállítják a gyártó csatornába, de az ecetes oldat, amelyben pihent, ott marad és elfolyik a csatornába. Ugyanakkor az egyik töltelékanyaghoz, a sárgarépa tisztításához tetemes mennyiségű — 10 hidrátos! — ecetre van szükség. Mert a sárgarépát marónátronsó oldattal tisztítják, s ezt a lúgos lerakódást kell semlegesíteni a savval, vagyis az ecetes oldattal.

## Hogyan születik egy újítás?

A múlt év tavaszán néhezségek adódtak az ecetellátásban, s mint sokszor, a kényszer szült újítást. Most is így történt. Molnár Jenő, aki ugyan a terosztályon tisztviselő, sokat jár-kele az üzemben. Láta azt is, hogy nincs ecet, de az sem kerülte el a figyelmét, hogy a másik oldalon elfolyik az ecet, csörgedezik a csatornában. Igaz, hogy nem 10 hidrátos töménységű, de mégiscsak ecet, legfeljebb valamivel többet kell belőle használni és a sárgarépán levő lúglerakódást semlegesíteni lehet. Ilyen könnyen született meg az újítás. Javaslatát szóban előadta a gyár főmérnökének:

— Nem kell ecetre várni, ami a csatornába folyik, nagyon jól megfelel — mondta.

A főmérnök is hasznosnak találta Molnár újítási javaslatát és azon nyomban intézkedett annak bevezetéséről, alkalmazásáról. Idáig nem is volt semmi probléma, hiszen égetően fontos dologban sikerült megoldást találni, az anyagi kihatásról nem is beszélve.

## Kítűnő ötlet, alkalmazni kell!

A vállalat vezetői Molnár Jenővel írásban is rögzítették az újítást 1965. február 26-án, s tisztelőre méltó gyorsasággal intézték a további ügymenetet is. Másnap értesítették, hogy elfogadták javaslatát. Később, május elején kalkuláció alapján megállapították az újítás révén elért népgazdasági megtakarítás összegét.

Egy évre — kalkulációs

alapon — 159 283 forintot állapítottak meg kézzelfogható megtakarítás gyanánt. Az újítónak 4 százalékos kulcs szerint határozták az újítási díját, vagyis 6371 forintot fizettek ki részére. Molnár Jenő a pénzt felvette és valószínűleg el is költötte.

Egy ideig nem is volt semmi probléma, hiszen a kítűnő ötletet annak rendje és módja szerint alkalmazták, sőt Molnár értesítette a Budapesti Konzervgyár, hogy ők is be szeretnék vezetni újítását, s vele újítási szerződést kívánnak kötni. A szerződést alá is írták.

A vita ezután kezdődött. Revizorok böngésztek a pénzügyi lapokat és megálltak egy pillanatra ennél az újítási díjnál. Az ecet literjét ugyanis 3,38 forinttal számolták a kalkulátorok, márpedig annak csak 1,18 forint literje, állapították meg. Az árváltozás 1965 január elsején lépett életbe.

## Az újítóból alperes lesz

Az ügy bonyolultsága is ezzel kezdődött. A vállalat vezetői intézkedtek, hogy Molnár fizessen vissza az újítási díjból 4147 forintot. Annyi engedményt kapott, hogy hat hónap alatt törleszthet, majd később ezt az időt megnyújtották 12 hónapra. Molnár a vállalati döntőbizottsághoz fordult védelemért. A döntőbizottság leállította a visszafizetést, és javasolta, hogy forduljanak a bírósághoz és polgári perben döntsék el, kinek van igaza.

Igy lett Molnárból alperes, szemben a vállalatával, amely a felperesi pozíciót foglaltak el. A bíróság meghallgatta a feleket és döntött. Molnárnak nem is kellett magyarázkodnia, hiszen a PM rendeletének 6 § (3) értelmében az újítás előtti anyagköltség és az újítás utáni anyagköltség összevetésével kell megállapítani a népgazdasági megtakarítást. Ezt viszont így végezték el a gyár kalkulátorai, tehát helyesen.

De még ha nem is ilyen módon járnak el, akkor is sántít a dolog. Az igaz, hogy most nem 3,38-at fizetnek egy liter ecetért az előállító gyárnak, hanem 1,18-at, azonban a 2,20-as különbözetet a vásárló most sem takarítja meg, hanem forgalmi adóként az adóhivatálnak befizeti. Vagyis: a konzervgyárnak így is, úgy is 3,38-ba kerül egy liter ecet, s ha bármennyit megtakarít abból, annyival csökkenti kiadását.

Rendben van — mondhatják — hiszen a járásbírószék elzárta az újítónak és elutasította a vállalat kérését. Így igaz, de a vállalat ebbe a döntésbe nem nyugodott bele és tovább fellebbezett. Hogy miért? Azt nem lehet tudni. Talán így próbálják elvenni egy újító kedvét attól, hogy máskor is törje a fejét valami hasznos dologon? Lehet. Mindenesetre ez az ecet savanyúbb lett, mint valódi hidrátjai indokolják, s ezek a hidrátok már nem is az anyag molekulái.

Gazdag István

# VESZÉLYES ÖSVÉNYEKRE SODRÓDTAK

Magukra maradt kiskorúak és pártfogók Kisteleken

— Nem kívánczol vissza a tanyára, nevelő szüleidhez?

— Nem. — Halk és kissé ijedt a válasz.

— Reggelként hánykor költöttek fel?

— Hajnalban. Az állatok megettem, rendbe tettem, aztán jöttem iskolába.

— Hol aludtál?

— Egy kis kamraszerű szobában.

— Jobb a kollégiumban?

— Kérdem. Ez csajja ki az első mosolyt Deli Ferenc VIII-os tanuló arcán. Alami gondozott volt, aztán 5-6 évvel ezelőtt egyik kisteleki tanyai gazda törvénytelenen fiává fogadta. Cseleedsorsban tartották, rongyos, sovány, sápadt volt a gyerek.

Ma is akadnak tehát The-nardier-ek, nemcsak Victor Hugo világában. Csak hogy ma Gyermek- és Ifjúságvédelmi Albizottságok vigyáznak arra, hogy az árvaságnak jutott kiskorúak is emberi módon nőjenek fel. Deli Ferit elvették a nevelőszülőktől és a kisteleki kollégiumban kapott otthont. A gyermekek közt barátokra, sőt néhány testvérré is lett.

— Van-e olyan felnőtt, akihez ragaszkodsz? Akiben bízol? — kérdeztem.

— A nyári vakációban Gémes Ernő gimnazista meghívott a szüleihez. Ott úgy bántak velem, mint saját fiukkal. Oda szeretek menni — magyarázza csendesen, kissé félszegen.

Ha csupán ezt az egyetlen gyermeket óvták volna meg a nehéz sorstól, már akkor is azt mondhatnók: nagy szükség van Kisteleken (és másutt is) a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Albizottságokra.

Korábban — Majzik Rozália pedagógus, egyben albizottsági titkár erőfeszítése ellenére — csaknem elhalt a községben ez a felelősségtudat. Az albizottság tagjai mindössze fél éve rázták fel tehetetlenségükből. S máris mennyi tennivaló van tarsolyukban! Jelenleg 25 gyerek családi környezetébe nem megfelelő, veszélyeztetett. Ezek mindennapjait vigyázza; a családi zűrzavarok rendezésével, vagy a gyermekek napköziotthonba helyezésével, állami gondozásba üléseivel keresi a megoldást az albizottság. Ezenkívül 7 pártfogó vállalt nevelői szerepet a rossz útra tévedt gyermekek sorsa fölött. Hiszen akadnak erkölcsi züllésre hajlamos kiskorúak, iskolatársakból tol-

vajbandát szervező kis „vezéregénységek”. A megkülönböztetett figyelmesség, gondoskodás, nevelés talán helyes, becstelenség életútra téríti az eltévelyedettek többségét.

## Detektív a portástülkében

Az albizottság nyár óta rendszeresen megbeszéli tennivalóit. A veszélyeztetett és nem megfelelő környezetben élő kiskorúakról, az ifjúság kulturált szórakozásáról, valamint a hat éven aluli gyermekek családi körülményeiről és hasonló témákról szóló beszámolókat hasznos „térképül” szolgálnak mind a felderítéshez, mind a tennivalók és megelőzések számára. Hiszen egy-egy ilyen megbeszélés az albizottság — melynek 23 tagja széles körben tájékozott a helyi problémákban — sok jó, vagy aggasztó hírt hoz magával s ennek alapján az eredmények és feladatok reális mérlegelt elkészíthetők. A gyermek- és ifjúságvédelmi munka természetesen nem túri az öncélú üléseket, problémamázgatásokat — itt elsősorban tetteket követel az a felelősség, melyet az élet szeleire sodort kiskorúak emberré nevelésében vállal-

Balogh Ödön